

Rezumatul

Proiectul instituțional de cercetări științifice „Dezvoltarea comerțului interior și a cooperăției de consum în contextul integrării economice a Republicii Moldova în spațiul comunitar european” (director de proiect dr.hab., prof.univ. L. Șavga), se atribuie direcției strategice - *Patrimoniul Național și dezvoltarea societății*. Perioada de implementare a proiectului 2015-2018.

Potențialul uman de cercetare: în cadrul proiectului instituțional anual au activat în mediu 26,25 cercetători științifici, inclusiv 2 persoane cu titlu științific de doctor habilitat și 14 de doctor în științe.

Scopul general al proiectului constă în cercetarea problemelor privind armonizarea activității comerțului interior și a cooperăției de consum la reglementările și practicile europene (prin prisma Acordurilor de Asociere RM–UE și de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător) pentru a asigura echilibrarea pieței interne, eliminarea concurenței neloiale, sporirea responsabilității sociale a sectoarelor menționate, a impactului asupra dezvoltării economice a țării și calității vieții; fortificarea capacității instituționale de cercetare în acest scop prin dezvoltarea infrastructurii de cercetare și a potențialului uman.

Conform obiectivului general activitățile derulate în cadrul proiectului s-au axat pe câteva **direcții:**

➤ studierea cadrului european de reglementare a activității de comerț, de creare a mediului concurențial echitabil în domeniul accesului la piața internă de bunuri și servicii, de protecție a consumatorilor;

➤ reconceptualizarea și fundamentarea politicilor de dezvoltare a comerțului și a cooperăției de consum în baza priorităților și practicilor europene;

➤ perfecționarea și dezvoltarea cadrului normativ de reglementare a activității de comerț și a cooperăției de consum în baza legislației comunitare și a experienței europene;

➤ transferul rezultatelor cercetărilor către mediul academic și de afaceri, asistență în implementarea rezultatelor cercetării, dezvoltarea parteneriatului mediul academic-mediul de afaceri; dezvoltarea infrastructurii instituționale de cercetare.

Rezultatele obținute. Pe parcursul derulării proiectului cercetătorii din cadrul UCCM au realizat cercetări complexe privind evoluția comerțului interior, exterior, precum și a cooperăției de consum, armonizarea activității acestor sectoare la reglementările și practicile europene în domeniu. În cadrul activităților de cercetare s-a instituit un parteneriat eficient dintre cercetătorii din mediul academic și reprezentanții Ministerului Economiei și Infrastructurii, Moldcoop, Camerei de Comerț și Industrie, precum și reprezentanții mediului de afaceri, inclusiv din sistemul cooperăției de consum.

Cele mai relevante rezultate ale cercetărilor din cadrul proiectului vizează următoarele.

1. Analiza cadrului european de reglementare a comerțului, a cooperăției de consum și fundamentarea propunerilor de perfecționare a legislației naționale în domeniile menționate.

2. Analiza evoluției relațiilor comerciale dintre Republica Moldova și UE și identificarea oportunităților de dezvoltare a acestora derivate din implementarea ALSAC; reliefarea provocărilor, barierele, beneficiilor, perspectivelor și a impactului implementării ALSAC.

3. Analiza tendințelor de dezvoltare a comerțului interior prin prisma implementării strategiilor de dezvoltare a acestui sector în perioada până în a.2020 și a priorităților implementării ALSAC.

4. Analiza politicilor europene în domeniul protecției consumatorilor, a cadrului de reglementare și a mecanismelor de protecție a consumatorilor în spațiul comunitar și în Republica Moldova.

5. Evaluarea rolului cooperativelor în economia contemporană, a dimensiunii sectorului cooperativelor în Uniunea Europeană, a practicilor comunitare de reglementare a acestui domeniu al economiei sociale.

6. Analiza dimensiunii și a tendințelor de dezvoltare a cooperăției de consum din Republica Moldova, evaluarea cadrului normativ de reglementare a cooperativelor, evidențierea

provocărilor cu care se confruntă cooperativele și identificarea strategiilor de dezvoltare a acestui sector.

7. Participarea echipei de proiect la elaborarea propunerilor de perfecționare a cadrului normativ național prin prisma directivelor și practicilor europene, inclusiv a modificărilor la Legea cu privire la comerțul interior, nr.231 din 23.09.2010; Legea cooperăției de consum, nr. 1252 din 28.09.2000; Legea privind comerțul electronic, nr. 284 din 22.07.2004; Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi, nr. 845 din 03.01.1992.

8. Participarea echipei de proiect la elaborarea documentelor de politici:

- Strategiei de dezvoltare a cooperăției de consum pentru perioada 2016-2019 (aprobată la congresul al XVI-lea la 12.02.2016);

- Strategiei de dezvoltare a alimentației publice din cadrul Moldcoop (aprobată de Biroul Executiv Moldcoop la 27 februarie 2015);

- Strategiei de dezvoltare a comerțului interior din raionul Rezina (aprobată la 15.02.2016, decizia nr.1/7 a Consiliului raional Rezina);

- Strategiei de dezvoltare a comerțului pentru anii 2015-2016 în sistemul Moldcoop (aprobată de Biroul Executiv Moldcoop la 28 ianuarie 2015).

9. Oferirea consultanței entităților cooperatiste în optimizarea managerială, eficientizarea activității economice, modernizarea infrastructurii, precum și în implementarea Strategiei de dezvoltare a cooperăției de consum pentru perioada 2016-2019 și a strategiilor sectoriale.

10. Autorizarea de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și inițierea în cadrul UCCM a două programe noi de studii la ciclul II – studii superioare de master, specializările:

- Dreptul contractelor de muncă și managementul resurselor umane,
- Drept financiar-fiscal, control și audit.

Elaborarea planului de învățământ în scopul inițierii programului nou de master „Comerț și administrarea afacerilor internaționale euroregionale”.

11. Actualizarea curricula universitară și a conținuturilor educaționale în baza rezultatelor cercetărilor promovate, implementarea acestora în procesul didactic.

12. Consolidarea și dezvoltarea elementelor de infrastructură în sectorul de cercetare și consultanță din cadrul: Laboratorului de cercetări științifice în comerț și domeniile cooperăției de consum; Laboratorul de studiu al mărfurilor, Laboratorul de tehnologii și utilaj comercial, Centrul de Consultanță Juridică, Centrul de cercetări în marketing și tehnologii comerciale, Centrului de documentare și politici comerciale europene. Acestea sunt utilizate în procesul educațional și de cercetare.

13. Organizarea manifestărilor științifice internaționale nemijlocit la tema proiectului:

- Conferința științifico-practică internațională „*Dezvoltarea relațiilor comerciale din perspectiva integrării economice a Republicii Moldova în circuitul economic internațional*”, 21-22 septembrie 2017;

- Conferința științifico-practică internațională „*Dezvoltarea inovativă, colaborativă, incluzivă a cooperativelor: teorie, practică, perspective*”, 13-14 septembrie 2018.

Participarea la 25 de manifestări științifice internaționale organizate de către UCCM și în parteneriat cu alte instituții de învățământ superior și de cercetare de peste hotare.

14. Transferul informațional și inovațional către mediul de afaceri, precum și diseminarea și valorificarea rezultatelor activităților din cadrul proiectului pe durata desfășurării acestuia prin:

- promovarea rezultatelor cercetărilor prin intermediul comitetelor sectoriale în cadrul Camerei de Comerț și Industrie, proiectelor internaționale implementate de UCCM, manifestărilor științifice, parteneriatelor cu mediul de afaceri, publicațiilor științifice;

- activități didactice desfășurate de membrii echipei de proiect;

- cursuri de perfecționare profesională a personalului din cooperăția de consum și din comerț, în cadrul cărora au fost instruite 252 de persoane.

15. Promovarea cercetărilor prin publicații în revista UCCM *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*, au fost editate câte 2 numere anual, care includ 81 de articole, dintre care o treime sunt ale autorilor de peste hotare (Italia, Polonia, România,

Portugalia, Ucraina, SUA, Federația Rusă, Spania, etc.). Revista este acreditată (Hotărârea nr. 253 din 26.11.2015 a CSSDT al AȘM), se editează în limba engleză, este înregistrată în 22 de baze de date internaționale/naționale.

16. Mobilități în perioada de derulare a proiectului -10 (Universitatea „Babes-Bolyai” din Cluj-Napoca, România; University of Montpellier, 2, Franța; Universitatea Rovira i Virgili din Tarragona, Spania; Universitatea din Valencia, Spania; Universitatea „George Bacovia” din Bacău, România; Universitatea din Split, Croația).

17. Promovarea cercetărilor în cadrul studiilor doctorale: susținerea a 2 teze de doctor în economie în ședința Consiliului Științific Specializat și a 2 teze de doctor în ședința Seminarului Științific de Profil.

18. Realizarea cercetărilor și a activităților de expertizare a mărfurilor la solicitarea Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum din Republica Moldova, Urecoop Strășeni, Prodcoop Chișinău ș.a.

19. Editarea lucrărilor științifice și a materialelor didactico-științifice (monografii/note de curs - 12, articole din reviste editate în străinătate – 16, articole în reviste, categoria B -1, categoria C – 28, articole la conferințe științifice internaționale/naționale - 101, teze internaționale/naționale -56).